

PORADCE ŘEDITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY

ROČNÍK XIV • UKÁZKOVÉ ČÍSLO

www.poradcems.cz

Flexinovela zákoníku práce
schválena: Připravte se
na změny od 1. 6.

Elektronický zápis do MŠ:
Na co si dát pozor v rámci
ochrany osobních údajů

Jak na ukládání
dokumentů a skartační
řízení v MŠ

Jak upravit školní
jídelníček pro děti
s potravinovou intolerancí

**Soutěž
MŠ roku
2025**

Užitečné vzory a bonusy na portále www.poradcems.cz

www.poradcems.cz

PoradceMS

Co najdete na portále poradcems.cz:

- Bonusový videokurz: Dítě s vývojovou dysfázií v MŠ
- Vzor: Rozhodnutí dítěte k přijetí/nepřijetí k předškolnímu vzdělávání
- Vzor: Žádost o přijetí k předškolnímu vzdělávání

Obsah

■ AKTUÁLNĚ

Co se děje..... 3

■ LEGISLATIVA

Flexinovela zákoníku práce schválena:
Připravte se na změny od 1. 6..... 4

Elektronický zápis do MŠ: Na co si dát pozor v rámci
ochrany osobních údajů 7

Zkušební doba až 8 měsíců? Flexinovela to umožní 10

■ SCHÉMA

Evidence dokumentů a spisů v MŠ 12

■ ADMINISTRATIVA

Jak na ukládání dokumentů a skartační řízení v MŠ 13

■ HYGIENA A STRAVOVÁNÍ

Jak upravit jídelníček pro děti s potravinovou intolerancí:
Laktóza a histamin pod kontrolou 16

■ ROZHOVOR

Co zaléváme, to roste – rozvíjme silné stránky
každého dítěte, říká expertka na práci s nadanými dětmi..... 20

■ ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Důvěra, otevřenost a spolupráce:
Jak zlepšit komunikaci s rodiči v MŠ 24

Stres pod kontrolou: Jak mu porozumět
a nenechat se jím ovládnout..... 28

■ PEDAGOGIKA

Když učitel a asistent táhnou za jeden provaz,
děti z toho těží nejvíc 34

Když si děti hrají, učí se nejvíc: Zábavné cesty ke čtení,
počítání i angličtině..... 39

■ PORADNA

Poradna 44

■ INSPIRACE

Žlutá louka plná nápadů: Výtvarné i pohybové aktivity
vhodné v jarních měsících 46

Projekt Na tý louce zelený: Zažít luční prostředí zblízka
a na vlastní smysly 48

■ ŠKOLNÍ KOMPAS

Školní kompas pro ředitelky mateřských škol..... 52

Aktuálně

Co se děje...

Novela o odkladech povinné školní docházky míří do Senátu

Zásadní zlom nastal v přípravě poslanecké **novely školského zákona** – Sněmovna ji totiž schválila, a to i s pomocí hlasů opozice. Má za cíl omezit odklady povinné školní docházky, kterých je v současnosti obrovské množství, novela také zároveň ruší přípravné třídy základní školy a zavádí slovní hodnocení výsledků dětí v prvních a druhých třídách. Novelu teď dostane k projednání Senát.

Kromě zmíněných změn novela počítá také s tím, že termín zápisu do prvních tříd se ze současného dubnového data přesune zpět **na 15. leden až 15. únor**. Spoluautor předlohy Pavel Klíma (TOP 09) v návaznosti na to prosadil i změnu termínu zápisu do mateřských škol, a to z první poloviny května na **15. březen až 15. duben**.

Odklad v současné době dostává zhruba **20 tisíc dětí** každý rok, v budoucnu by měl být umožněn jen ve zdůvodněných případech, a to v případě, kdy dítěti jeho **zdravotní stav neumožní účast ve výuce**. Žádost o odklad by bylo třeba doložit **doporučením lékaře specialisty**, například onkologa nebo klinického psychologa, a **školského poradenského zařízení**. Pediatři by doporučení dávat nemohli. O odkladech jsme podrobně informovali v dubnovém čísle časopisu Průvodce ředitele školy.

Program Sportimáček dobývá školky, pomáhá rozpohybovat děti i dospělé

Dnešní děti často zvládají barvy i čísla, ale při základních pohybových dovednostech, jako je kotoul nebo hvězda, mají potíže. Na tento problém reagovala parta sportovců z Liberce a vytvořila **unikátní cvičební program Sportimáček**, který dnes pomáhá rozvíjet pohybovou zdatnost v desítkách mateřských škol po celé republice.

Zatímco děti před vstupem do školy umí bez problémů pojmenovat barvy nebo roční období, při pohybových úkolech, jako je kotoul, selhávají. Dříve běžné dovednosti, jako je hvězda, se dnes zdají být pro mnohé malé děti téměř akrobatickým výkonem. Přestože se školky snaží děti podporovat v pohybu, **jasná metodika, jak s nimi pracovat, často chybí**. Nové absolventky pedagogických škol si navíc nejsou vždy jisté, jak správně rozvíjet dětskou motoriku.

Tento nedostatek přiměl partu sportovců z Liberce k činu – před čtyřmi lety vytvořili **program Sportimáček zaměřený právě na mateřské školy**. Dnes podle jejich metodiky cvičí více než 6000 dětí ve třiašedesáti školkách v Libereckém, Olomouckém, Pardubickém kraji a v Praze.

„Zájem školek je obrovský. Ředitelky si uvědomují, že dnešní děti se hýbou příliš málo, a vítají každý nový nápad,“ vysvětluje manažerka projektu Vanda Mikušová. Projekt Sportimáček je také **doporučený Českou školní inspekcí** jako příklad dobré praxe.

Každá zapojená školka získá variabilní cvičební sadu, kterou mohou učitelé využít v tělocvičně i na školní zahradě. Děti si tak mohou stavět vlastní opičí dráhy a trénovat různé pohybové dovednosti. Kromě vybavení nabízejí autoři projektu i školení pedagogů, aby si učitelé byli jisti správným postupem při cvičení.

Flexinovela zákoníku práce schválena: Připravte se na změny od 1. 6.

Mgr. Martin Kaplán

Dlouho očekávaná flexibilní novela zákoníku práce byla schválena a změny budou účinné od 1. června. Jaké konkrétní úpravy nás čekají v oblasti zkušební doby? Jak se změnil systém výpovědní doby a co to znamená pro zaměstnavatele při vyplácení odstupného? A jak ovlivní nové předpisy pracovní poměry na dobu určitou nebo návrat zaměstnanců z rodičovské dovolené? Zjistěte, jaké novinky je nutné mít na paměti a jak se na ně připravit.

Legislativním procesem z větší části prošla poměrně kontroverzní „flexinovela“ (dále také „novela“) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). V tomto článku shrnu nejpodstatnější změny, jež mají dopad zejména na pracovněprávní vztahy v regionálním školství. V této souvislosti upozorňuji, že článek vychází z aktuální podoby novely zákoníku práce, která má nabýt účinnosti dne 1. června 2025 v případě, že novela vyjde ve Sbírce zákonů do konce dubna.

Změna zákazu výkonu druhově stejně vymezené práce u téhož zaměstnavatele

Novela (§ 34b odst. 2 zákoníku práce) umožňuje zaměstnanci na rodičovské dovolené konat stejně druhově vymezené práce u téhož zaměstnavatele na základě dohody o provedení práce nebo pracovní činnosti, je-li sjednána na dobu trvání rodičovské dovolené. De facto se tím pro zaměstnance na rodi-

čovské dovolené **upravuje možnost přivýdělků** na základě dohody. A to i když konají stejnou práci jako v pracovním poměru, ve kterém mají zákazku v práci.

Takový „přivýdělek“ je však možný i na základě změny stávajícího pracovního poměru spočívající ve sjednání kratší pracovní doby. Tuto změnu přitom smluvní strany mohou sjednat i na dobu, jež odpovídá době čerpání rodičovské dovolené zaměstnancem. V podstatě se jedná o termínovanou změnu pracovního poměru. Zaměstnanci v takovém případě **nevzniká překážka v práci**, tj. není na rodičovské dovolené. To však samo o sobě nemá vliv na možnost čerpat rodičovský příspěvek.

Změny zkušební doby

Dochází k **prodloužení maximální délky** zkušební doby (§ 35 zákoníku práce) a to na:

- a) **4 měsíce** u řadových zaměstnanců;
- b) **8 měsíců** u vedoucích zaměstnanců.

Nadále platí, že v případě pracovního poměru na dobu určitou je možné zkušební dobu sjednat nejdéle v délce poloviny trvání tohoto pracovního poměru. Zkušební dobu bude také možné prodloužit na maximum stanovené novelou. To však pouze v případech, byla-li původně sjednána kratší zkušební doba, než stanoví zákon.

Zkušební dobu sjednanou podle původní úpravy zákoníku práce nebude možné prodlužovat. Tato zkušební doba se bude řídit úpravou zákoníku práce účinnou v době, kdy byla sjednána.

Změny týkající se pracovních poměrů na dobu určitou

Pracovní poměr na dobu určitou může být dle novely (§ 39 odst. 2 zákoníku práce) sjednán bez omezení počtu opakování, je-li sjednán z důvodu náhrady zaměstnance po dobu mateřské, otcovské a rodičovské dovolené a dovolené. I v takovém případě platí omezení maximální délky trvání pracovního poměru na dobu určitou 3 roky a 12 mě-

síť minimální délky trvání pracovního poměru na dobu určitou pro pedagogické pracovníky. Celková doba trvání pracovních poměrů na dobu určitou přitom **nesmí překročit 9 let**.

Výše uvedeným způsobem bude možné postupovat i u pracovních poměrů na dobu určitou sjednaných před nabytím účinnosti novely. I v takovém

Změny týkající se výpovědi

Další přehled úprav obsahuje změny týkající se jednak výpovědi, jednak další změny týkající se skončení pracovního poměru (§ 51, 52, 67, 69 a 271ca zákoníku práce).

Běh výpovědní doby podle novely začíná dnem jejího doručení a končí

poměrně přesně sledovat, v jaký den byla výpověď doručena. To může být administrativně náročnější, zejména bude-li doručováno jinak než na pracovišti zaměstnavatele.

Také bude zapotřebí dbát na to, aby bylo zaměstnanci vyplaceno **odstupné v souladu se zákonem**. Přitom platí, že odstupné musí být vyplaceno v nejbližším výplatním termínu po skončení pracovního poměru. Jinak může zaměstnavatel postupovat, jen dohodne-li se odchýlně se zaměstnancem. To může v praxi způsobovat problémy, zejména skončí-li pracovní poměr několik dní před výplatním termínem určeným zaměstnavatelem.

Příklad:

Pracovní poměr skončí uplynutím výpovědní doby 10. května. Výplatní termín určil zaměstnavatel na 11. den v měsíci. Zaměstnavatel bude mít povinnost vyplatit zaměstnanci odstupné 11. května, nedohodne-li se se zaměstnancem na jiném termínu, ve kterém odstupné vyplatí.

Novela také **zkracuje výpovědní dobu** na nejméně jeden měsíc, je-li zaměstnanci dána výpověď z důvodu:

- neplnění předpokladů stanovených právními předpisy zaměstnance;
- neplnění požadavků zaměstnavatele pro řádný výkon sjednané práce;
- ze kterého je možné okamžitě zrušit pracovní poměr;
- závažného porušení povinnosti vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci;
- soustavného méně závažného porušování povinnosti vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci.
- zvláště hrubého porušení jiné povinnosti zaměstnance stanovené v § 301a zákoníku práce.

Běh výpovědní doby a délka výpovědní doby dle novely se bude vztahovat pouze na výpovědi doručené po nabytí účinnosti novely, jež připadá na 1. 6. 2025. V případě doručování jiným způsobem než na pracovišti zaměstnavatele proto může docházet k paradoxním situacím, kdy bude výpověď sice

” Nově má zaměstnavatel povinnost zařadit zaměstnance po rodičovské dovolené před 2. rokem věku dítěte na původní práci a pracoviště.

případě však bude celková doba trvání pracovních poměrů na dobu určitou omezena na maximálně 9 let.

Návrat na původní pracovní místo

Zaměstnanec, jenž se vrací do práce z rodičovské dovolené předtím, než dítě dosáhne dvou let věku, má zaměstnavatel povinnost zařadit **na původní práci a pracoviště** (§ 47 zákoníku práce). Za předchozí úpravy zákoníku práce platilo, že tohoto zaměstnance zaměstnavatel zařadil dle druhu práce v pracovní smlouvě.

dnem, který se s tímto dnem číselně shoduje. Pokud takový den v měsíci, kdy má výpověď uběhnout, není, připadne konec výpovědní doby na konec tohoto měsíce.

Příklad:

Bude-li výpověď s dvouměsíční výpovědní dobou doručena 5. dubna, uplyne výpovědní doba 5. června. Pokud by výpověď s dvouměsíční výpovědní dobou byla doručena 31. července, uplyne výpovědní doba 30. září.

Při změně běhu výpovědní doby bude mít na skončení pracovního poměru zásadnější **vliv doručení výpovědi**. Zaměstnavatel proto bude muset

Elektronický zápis do MŠ:

Na co si dát pozor v rámci ochrany osobních údajů

JUDr. Eva Janečková

Digitalizace zápisů do mateřských škol může značně ulehčit administrativní zátěž ředitele. Ten ale současně musí coby osoba odpovědná za celý proces hlídat průběh elektronického zápisu. Jak nechybovat v obsahu samotného formuláře a výběru jeho dodavatele? Na jaká opatření v oblasti ochrany osobních údajů myslet?

Zápis do mateřských škol se stále více elektronizují. Elektronické zápisy jsou v mnoha ohledech jednodušší, umožňují rychlejší filtrování, vyhledávání, řazení a podobně. Je ale třeba nezapomenout na to, že je nutné zohlednit všechny aspekty a vyřešit všechny související otázky, mezi něž patří zejména ochrana osobních údajů.

Zápis do mateřských škol

Ustanovení § 34 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, uvádí, že zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období **od 2. května do 16. května**. Termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy v dohodě se zřizovatelem a zveřejní je způsobem v místě obvyklým. Ředitel mateřské školy rozhoduje o přijetí dítěte do mateřské školy.

Je to tedy ředitel školy, kdo je **rozhodující osobou** v rámci zápisu. Je to on, kdo rozhoduje, jak bude zápis probíhat,

tedy zda bude v elektronické nebo jiné podobě, je to on, kdo rozhoduje, jaký dodavatel systému bude vybrán, apod.

Tato skutečnost má vliv také na to, kdo uzavírá smlouvu s dodavatelem.

Důležitá je také skutečnost, že přijímací řízení je řízením správním, jež se řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Ško-

Z výše uvedeného vyplývá, že podání žádosti o přijetí může být jen jedním ze způsobů, nikoliv způsobem jediným.

Smlouva s dodavatelem

Jak již bylo uvedeno výše, osobou odpovědnou za zápis do školy je ředitel školy. Odpovědnost má tedy škola,

” Smlouvu s dodavatelem musí vždy uzavírat ředitel školy, nikoliv její zřizovatel, je to zásadní hlavně pro nastavení ochrany osobních údajů.

la tedy musí umožnit podání žádosti, která zahajuje správní řízení, všemi způsoby, jež tento **zákon obsahuje**:

- písemně;
- ústně do protokolu – správní orgán sepíše s účastníkem řízení protokol, jehož obsahem jsou náležitosti podání;
- datovou schránkou;
- v elektronické podobě – s elektronicky uznaným podpisem;
- s pomocí jiných technických prostředků.

která je samostatnou právnickou osobou odlišnou od zřizovatele. Smlouvu s dodavatelem tedy vždy musí uzavírat škola (ředitel školy), **nikoliv zřizovatel**. Toto je důležité zejména pro **správné nastavení vztahů** v oblasti ochrany osobních údajů. Pokud by smlouvu uzavřel zřizovatel, vznikla by paradoxní situace, že při zápisu do školy, kdy škola je správcem osobních údajů, nebyla by tato škola účastníkem smluvních vztahů s dodavatelem aplikací a nemohla by proces elektronického zápisu ovlivňo-

Jak na ukládání dokumentů a skartační řízení v MŠ

RNDr. Ing. Eva Urbanová, Ph.D., MBA

Už několik let má za skartační řízení odpovědnost ředitel školy, byť jeho provedením pověřuje spisového pracovníka. Jak by tedy měl vypadat dobře připravený skartační návrh? A jak správně nakládat s dokumenty a spisy ještě před uplynutím skartační lhůty? Jaká pravidla umístění stanovuje zákon? A kdy je dokument považovaný za uzavřený?

Ukládání dokumentů a vedení spisové služby je plnohodnotná součást řízení školy. A i když je možné některé činnosti delegovat, odpovědnost zůstává na řediteli. Právě proto je nezbytné vědět, co vše skartační řízení obnáší, jaká pravidla platí pro ukládání dokumentů a kdy a jak správně uzavírat spisy. Často se totiž ukáže, že největším problémem není samotný skartační návrh, ale nepřehledné šanony, nejasné systémy a odkládané povinnosti. Podívali jsme se proto na zákonné požadavky, ale i na to, jak zavést do provozu školky pořádek, který obstojí i při návštěvě archivu. A možná vám ušetří i pár nepřijemných dotazů při kontrolách.

Příruční registratura

Všechny dokumenty a spisy se v mateřské škole ukládají nejprve v **příručních registraturách**, kterými jsou většinou skříně v kancelářích jednotlivých zaměstnanců. Jde o první ukládací místo, které slouží k ukládání živé spisové agendy potřebné pro provozní činnost zaměstnanců. Pro jejich přehlednost a snadnou dohledatelnost by v nich dokumenty měly být uloženy podle určitého systému, nejlépe podle jednotlivých spisových znaků.

Spisovna školy

Všechny vyřízené spisy a jiné dokumenty mateřské školy jsou po dobu trvání skartační lhůty uloženy ve spisovně. Podle § 2 písm. m) archivního zákona je spisovna **místo určené k uložení, vyhledávání a předkládání dokumentů** pro potřebu mateřské školy a **k provádění skartačního řízení**. V souladu s § 63 odst. 2 archivního zákona platí,

„Pro školu je důležité stanovit pravidla pro předávání spisů a dokumentů do spisovny tak, aby byla zajištěna efektivita.

že budova, v níž je umístěna spisovna školy, nemusí splňovat podmínky stanovené § 68 odst. 4 archivního zákona, tzn., že spisovna může být buď **samostatnou uzamčenou místností s regály**, do které mají přístup jen oprávněné osoby, nebo v podobě **samostatné uzamykatelné skříně** nacházející se ve vhodných prostorách školy. Měla by být umístěna a vybavena tak, aby zajišťovala bezpečné uložení dokumentů a spisů a jejich ochranu před nepovolenými osobami či fyzickým poškozením.

Uzavřené spisy a vyřízené dokumenty se ve spisovně **ukládají** (např. v archivních krabicích, balících apod.,

polepených štítky – viz. Obrázek 1) podle věcných skupin a spisových znaků způsobem stanoveným ve spisovém a skartačním plánu, a to **zpravidla ihned po jejich vyřízení**. Je důležité si ve škole nastavit jasná pravidla (termíny v daném kalendářním roce) předávání dokumentů a spisů do spisovny, protože by nebylo efektivní je předávat vždy v okamžiku jejich vyřízení.

Před uzavřením spisu škola zkontroluje, zda je spis úplný, zda jsou v evidenční pomůcce (podací deník/eSSL) uvedeny povinné údaje, zda jsou dodrženy podmínky uzavření spisu (všechny dokumenty ve spisu jsou vyřízené) a zda obaly dokumentů a spisů v analogové (listinné) podobě zaručují jejich neporušitelnost a zachování čitelnosti.

Evidence uložených dokumentů ve spisovně

Práci ve spisovně by měl být pověřen zaměstnanec školy (spisový pracovník), který ukládá dokumenty a spisy

Spisový znak
Název dokumentu
Spouštěcí událost
Skartační znak a lhůta
ROK VYŘAZENÍ DOKUMENTU

Obrázek 1: Vzor štítku

Zdroj: <https://www.mza.cz/pred-archivni-pece/vzory-spisovych-radu-a-spisovych-a-skartacnich-planu/>

ve formě balíků a krabic označených vyplněnými štítky do regálů podle spisového a skartačního plánu. Dále vede evidenci uložených dokumentů a spisů v tzv. **archivní knize**, obsahující zejména jejich stručný obsah (předmět, věc), označení příslušného spisového a skartačního plánu, spisové znaky, skartační režim (skartační znak a skartační lhůta) a údaj o fyzickém umístění analogových (listinných) částí spisů. Dokumenty a spisy **ukládá spisový pracovník** do regálů podle spisových znaků, čímž vytváří přehledný systém sloužící k jejich budoucímu vyhledávání a provádění skartačního řízení. Pokud škola vykonává eSSL, je evidence uložených dokumentů a spisů jeho součástí.

Nahlížení do spisů a výpůjčky

Spisovna vede evidenci o zapůjčování a nahlížení do dokumentů a spisů. V případě vedení SSL v listinné podobě stačí k evidenci školní sešit, ve kterém se z jedné strany evidují zápůjčky dokumentů a spisů zaměstnancům školy, a z druhé strany nahlížení do správních spisů účastníky řízení v souladu s § 38

správního řádu. Pokud škola vykonává eSSL, vede evidenci v tomto systému.

Skartační řízení

Podle § 7 odst. 3 archivního zákona je skartační řízení postup, při němž se vyřazují dokumenty, jimž **uplynuly skartační lhůty** a jež jsou nadále nepotřebné pro činnost školy. Za řádné provedení skartačního řízení **odpovídá škola**, která je povinna umožnit příslušnému archivu dohled nad prováděním skartačního řízení a výběr archiválií ve skartačním řízení. Škola

zařadí do skartačního řízení dokumenty a spisy, kterým uplynula skartační lhůta, a také úřední razítka vyřazená z evidence z důvodu jejich opotřebení nebo změny údajů na razítku.

Skartační řízení se provede **v kalendářním roce následujícím po uplynutí skartační lhůty** dokumentu, ale může být po dohodě s příslušným archivem provedeno i později.

Skartační řízení se provádí na základě skartačního návrhu, jež zašle škola datovou schránkou místně příslušnému archivu, pod který spadá, k posouzení a k provedení výběru archiválií.

Jak upravit jídelníček pro děti s potravinovou intolerancí: Laktóza a histamin pod kontrolou

Mgr. Karin Petřeková, Ph.D.

Počet dětí s potravinovou intolerancí neustále roste – a s tím i výzvy, které školní jídelny musejí zvládat. Přitom správné rozlišení mezi intolerancí a alergií je pro plánování jídelníčku klíčové. Jak nastavit stravu pro děti s histaminovou či laktózovou intolerancí tak, aby byla nejen bezpečná, ale i plnohodnotná? A proč je cenné zapojit zkušenosti rodičů přímo do přípravy jídelníčků?

Potravinové intolerance jsou nepříznivé reakce na určité složky potravy, které však nevznikají na základě reakce imunitního systému – na rozdíl od alergií. U intolerance se nejedná o alergickou odezvu, ale spíše o to, že tělo **nedokáže** konkrétní látku **správně zpracovat či strávit**. Typickým příkladem je nesnášenlivost laktózy, kdy chybí enzym potřebný ke štěpení mléčného cukru, což může vést k zažívacím problémům, jako je nadýmání nebo průjem. Tyto projevy však nejsou akutně nebezpečné, jak tomu může být u alergií, kde i malé

ní se alergenům, zatímco u intolerance často **postačí upravit jídelníček** tak, aby dítěti nezpůsobil potíže.

Mezi nejčastěji vyskytující se potravinové intolerance, se kterými se u dětí setkáváme, patří laktózová intolerance a histaminová intolerance.

Histaminová intolerance

Histaminová intolerance (HIT) je stav, kdy tělo nedokáže odbourat nadbytečný histamin z potravy kvůli **snížené aktivitě enzymu DAO**, což vede k jeho hromadění a vyvolává rozmani-

až několik hodin po jídle a u dětí často souvisí s konzumací potravin bohatých na histamin. HIT bývá často sekundární při jiných onemocněních trávicího traktu a její vznik může zhoršovat alkohol, některé léky nebo střevní záněty. Základem léčby je **nízkohistaminová dieta**, v těžších případech i doplňky DAO nebo **antihistaminika**.

Laktózová intolerance

Laktózová intolerance je stav, kdy tělo nedokáže správně trávit mléčný cukr (laktózu) kvůli **nedostatku enzymu laktázy** v tenkém střevě. Tento enzym je nezbytný pro štěpení laktózy na jednodušší cukry, které se vstřebávají do krve. Pokud laktáza chybí, laktóza se nestráví a dostává se do tlustého střeva, kde ji rozkládají bakterie. Tento proces vede k nadýmání, bolestem břicha, průjmům a plynatosti. Projevy se obvykle dostavují do dvou hodin po konzumaci mléčných výrobků a liší se podle individuální tolerance – někteří snesou malé množství, jiní reagují i na stopové dávky. Na rozdíl od alergie na bílkovinu kravského

” Klíčové je rozlišit potravinovou intoleranci od alergické reakce, každý stav vyžaduje ve školním stravování rozdílný přístup.

množství alergenů může vyvolat silné reakce – vyrážku, otoky nebo dokonce anafylaktický šok. Pro oblast školního stravování je klíčové umět tyto dva stavy rozlišit, protože vyžadují rozdílný přístup. Alergie vyžadují přísné vyhýbá-

té příznaky připomínající alergii, i když nejde o imunitní reakci. Projevy jsou individuální a často se liší – nejčastěji se objevují zažívací obtíže, kožní reakce, bolesti hlavy, únava, potíže s dýcháním. Tyto příznaky se mohou objevit

Co zaléváme, to roste – rozvíjejme silné stránky každého dítěte, říká expertka na práci s nadanými dětmi

Mgr. Věra Havlíková

Ve školách je evidováno překvapivě málo nadaných a mimořádně nadaných dětí, přestože ve společnosti jich je podle odhadů až pětina. Umí vzdělávací systém identifikovat a pracovat s dětmi mimořádně nadanými a nadanými? Jak efektivně podporovat silné stránky každého dítěte už v mateřské škole, vysvětluje Mgr. Alena Pokorná z Asociace freelancerů ve školství, která prostřednictvím projektu Synapse pomáhá pedagogům vytvářet citlivé a podnětné prostředí pro nadané děti v MŠ i ZŠ.

EDUin v rámci Auditů vzdělávacího systému za rok 2024 mimo jiné uvádí informace, že školy vykazují velmi málo nadaných a mimořádně nadaných žáků, jde obvykle o desetiny procent. Přitom v populaci je přibližně 10–15 % (někdy až 20 %) nadaných a 2–3 % mimořádně nadaných žáků. Umí vzdělávací systém identifikovat a pracovat s dětmi mimořádně nadanými a nadanými?

Můžete nám představit vaši asociaci a projekt Synapse?

Asociace freelancerů ve školství (AFREŠ) je spolek, který vznikl v roce 2021 z potřeby podporovat vzdělávací prostředí škol, kde se respektuje jedinečnost každého dítěte a rozvíjí jeho potenciál. AFREŠ si klade za cíl vytvářet vyvážené inkluzivní prostředí ve školách a dalších vzdělávacích institucích.

Projekt Synapse je klíčovou iniciativou AFREŠ, zaměřenou na podporu škol v rozvoji systémů péče o nadané

děti a na implementaci principů vyvážené inkluze. Synapse se snaží o **vytvoření sítě odborníků** – mentorů škol a konzultantů vyvážené inkluze, kteří školám poskytují komplexní podporu při nastavování efektivního systému podpory nadání. Projekt vznikl z vize, že školy potřebují podporu expertního týmu, který jim pomůže vytvořit systém rozvoje silných stránek s ohledem na vyváženou inkluzi a duševní zdraví dětí i dospělých.

Co mateřským školám v podpoře práce s nadanými dětmi nabízíte?

AFREŠ a projekt Synapse nabízí mateřským školám komplexní podporu v oblasti péče o nadané děti, zahrnující mentorskou pomoc a sadu nástrojů pro efektivní práci.

V rámci projektu Synapse mentoři škol pomáhají mateřským školám s nastavováním systému podpory nadání, který je přizpůsoben specifickým potřebám dětí v předškolním věku. To zahrnuje i úpravu standardních nástrojů

pro práci mentorů tak, aby vyhovovaly potřebám mateřských škol.

Cílem je vytvořit v mateřských školách prostředí, kde se nadané děti cítí bezpečně, jsou přijímány a mají **možnost rozvíjet svůj potenciál**. Důraz klademe na individualizovaný přístup, který zohledňuje vzdělávací potřeby každého dítěte.

Proč hovoříte o potřebě vyvažovat inkluzi?

AFREŠ zdůrazňuje potřebu vyvážené inkluze, protože se zaměřuje na vytváření takového vzdělávacího prostředí, kde je každé dítě přijato a podporováno s ohledem na jeho specifické potřeby, včetně silných stránek a nadání.

Vyvážená inkluze znamená, že školy poskytují vzdělávání, které zohledňuje různorodé potřeby všech dětí, žáků a studentů. Cílem je zajistit, aby podpora jednoho dítěte nebyla na úkor rozvoje jiného, a aby se ve vzdělávání rozvíjely silné stránky každého jedince.

AFREŠ se snaží o to, aby školy byly místem, kde se děti učí s radostí, rozvíjí se jejich zvědavost a kde je kladen důraz na **rozvoj mnohostranných dovedností**, kreativity a kritického myšlení.

Jak identifikovat nadané dítě již ve školce? A čeho by si měli pedagogové, ale i rodiče všimnout?

Identifikace nadaných dětí není ve školce jednoduchá. Mateřská škola je často prvním sociálním prostředím, do kterého dítě přichází přímo z rodiny, většinou nemá žádné intenzivnější

šinou nestačí. Vycházíme z dlouholeté zkušenosti s adaptací v mateřských školách, které nabízely rodičům propracovaný adaptační program, který počítal s dlouhodobou přítomností rodičů – od několika týdnů až po dobu několika měsíců. Nadané děti mají **často potíže s adaptací**, dlouho si zvykají na nové prostředí, na nová pravidla, na nový systém, neznámé lidi. Často jsou tyto děti velmi **citlivé na podněty**, na které běžné děti vůbec nereagují. V mateřské škole musíme vytvářet emocionální bezpečí, dovolit dětem navazování důvěrného vztahu s pedagogem, komuni-

pozorovat vysokou mentální intenzitu, originalitu nápadů, touhu všemu rozumět a objevovat nové světy. Slyšíme neustálé otázky, vidíme vytrvalost při konstruktivních hrách, při objevování souvislostí, specifický humor, skvělou paměť, vášně pro neobvyklé věci, radost a nadšení.

Nutno říct, že vysoká citlivost nadaných dětí je často provází po celou dobu docházky do mateřské školy, takže se potýkáme se silnými emocionálními reakcemi, výbuchy vzteku, stavy hlubokého smutku, s touhou **dělat věci jinak a autonomně**, s neschopností spolupracovat s ostatními a s vysokými nároky na sebe sama. Není divu, že nadané děti vnímají pedagogové spíše jako problematické, nespokojené, jako děti s náročným chováním. A s čím se potýkají rodiče? Rodiče často musí řešit problémy s obtížnou adaptací a se zvýšenou citlivostí, která se může projevovat jako přecitlivělost na zvuky, světlo, pachy, což jejich dětem ztěžuje život v mateřské škole, která je těchto nadměrných podnětů plná.

Takže při identifikaci, vyhledávání nadaných máme především možnost důkladně, systematicky a dlouhodobě pozorovat, dělat si záznamy.

” Chceme zajistit, aby podpora jednoho dítěte nebyla na úkor jiného, aby se rozvíjely silné stránky každého jedince.

zkušenosti s vrstevníky, tedy rozhodně ne s tolika vrstevníky. První signály, které by mohly vypovídat o nadání, jsou pozorovatelné **hněd při nástupu** do mateřské školy. I když už dnes školky nabízejí jakousi možnost, aby se rodiče účastnili postupné adaptace svého dítěte, u nadaných dětí tato krátká doba v rozsahu několika dní vět-

kovat s dětmi respektujícím způsobem, společně vytvářet pravidla, která budou dětem srozumitelná a pro děti akceptovatelná. Teprve, když se nadané dítě cítí bezpečně, když se **usadí v laskavém a čitelném řádu** a má důvěru k dospělým lidem, kteří se ve školce pohybují, teprve potom se nám nadání ukáže, „vyloupne se“. Pak můžeme

Důvěra, otevřenost a spolupráce: Jak zlepšit komunikaci s rodiči v MŠ

Mgr. Romana Brilová

Spolupráce a komunikace mezi pedagogy a rodiči jsou klíčem k harmonickému prostředí v mateřské škole. Přesto právě v této oblasti často vznikají nedorozumění, nejistota nebo komunikační bariéry. Jaké přístupy přinášejí kladné výstupy, a kde jsou naopak možná úskalí?

Velmi často se setkáváme s tím, že učitelé mají krásný vztah k dětem, dokážou s nimi perfektně pracovat, vyprávět jim a vzájemně se obohacovat právě v oblasti komunikace a spolupráce. Ale kde mají učitelé rezervy, je právě komunikace s rodiči. Často však i rodiče mají očekávání a **bojí se mnohdy zeptat** na to, jak se jejich dítěti v mateřské škole daří. Učitelé byli vždycky vedeni k tomu, že si musí umět i v sebesložitější situaci poradit sami, a tak mají tendenci si mnohé trable, které s dětmi mají, nechávat pro sebe. Ale proč? Vždyť rodič je ten, jenž čeká, že ho učitel osloví a bude si o jejich dítěti povídat. Je samozřejmě pochopitelné, že ne vždy je nutné rodiče zatěžovat s každou situací, jež v mateřské škole nastala. Ale společně se můžeme podívat na některé možnosti, které učitelé mají, aby nastartovali spolupráci s rodiči.

Jak si získat důvěru rodičů

Spolupráce mezi pedagogy a rodiči by měla být **založena na vzájemné důvěře**. Když nastoupí dítě do mateřské školy, důvěra mezi pedagogy a rodiči se

teprve začíná budovat. Jednodušší to mají mateřské školy v malé obci, protože obec je společenství spoluobčanů, kteří jsou vzájemně více propojeni než

si, že by pedagog neměl ani moralizovat, ale ani by neměl být afektivní. Důležité je **aktivní naslouchání**. Když rodič o něčem diskutuje, projeví zájem o ko-

” Pokud jsou rodiče dobře a včas informovaní, nenastávají při komunikaci problémy a vytváří to příjemné klima mezi nimi a pedagogy.

ve větších městech či Praze, a proto se mnozí mezi sebou více znají. Ale i když je mateřská škola ve větším městě, i taková má vysoký potenciál nastartovat velmi kvalitní spolupráci s rodiči.

Tak jako ke každému dítěti musíme **přístupovat individuálně**, tak i ke každému rodiči musíme přistupovat stejně. To je první krok k získání důvěry. Musíme mít na paměti, že rodiče svěřují mateřské škole to nejcennější, co mají. A to je jejich dítě. Proto se důvěra buduje těžko a hodně rychle se může také vytratit. Získat důvěru můžeme především svou **autenticitou**. Pedagog by se neměl schovávat za nějaké masky, měl by být přirozený. Důležité je oblečení, postoj těla, tón hlasu. Pamatujme

munikaci, učitel by neměl rodiče odbýt, ale měl by se s rodičem snažit rozvíjet rozhovor.

Možnosti spolupráce prakticky

1) Dílničky pro děti a rodiče

Dílničky pro děti a rodiče jsou jednou z forem neformálního setkávání s rodiči. Při organizování dílniček je ideální chvílka pro příjemný rozhovor s rodiči, prarodiči či sourozenci dětí. Často právě sourozenci mateřskou školu navštěvovali také, nebo naopak teprve navštěvovat budou. Dílničky jsou vždycky zaměřené na společnou činnost. Může to být dílnička k nějakému významné-

mu svátku nebo k zajímavému tématu, které krásně navazuje na dopolední řízenou činnost. Rodiče se **mohou spolupodílet** na upečení nějakého dobrého zákusku či na výzdobě. Na dílničkách můžeme rodičům nabídnout kávu

často hovor stočí k dětem. Ale i tak se navodí ideální komunikační atmosféra. Při neformálním setkání tohoto typu je fajn, že rodič se setká s pedagogem či ředitelkou, často zjistí, že se dokáže bavit o umění, hudbě, sportu, knihách.

která se tak různě prolínají. To znamená, že lidé, kteří se druží v jedné organizaci, jsou zároveň členy jiné organizace či spolku. A dost často může být jednotící silou i zřizovatel. To třeba když organizuje slavnosti v obci či městské části. Školy, ať již mateřské či základní, bývají zvány a společně se podílí na organizaci takových oslav. Ať již vystoupením, případně organizováním.

” Je důležité získávat relevantní zpětnou vazbu, i když se zdá, že není co zdokonalovat, názor rodičů zvenčí nám může nastavit zrcadlo.

nebo čaj. Dětem zase můžeme připravit nápoj, který mají rády. Ať už je to dobrý čaj nebo ovocný nápoj.

2) Čaj o páté

Název napovídá, že je to **neformální setkávání** pedagogů s rodiči. Je ideální, když na takový typ setkání přijdou rodiče bez dětí. Je také dobré, když si dáme předem pravidlo, že se nebudeme bavit o chodu mateřské školy, ale budeme si povídat **o běžném životě**, co kdo zažil, jaké má koníčky. Stejně se

I zde se nabízí drobné pohoštění a jak už název napovídá, i třeba čaj.

3) Akce pořádané v místní lokalitě

Žádná škola, ani mateřská nežije v nějakém vakuu, ale naopak je to organizace, ve které se to jen „hemží“ životem. Je to jedno takové velké mraveniště, chcete-li **společenství dětí a pedagogů**. Jsou zde jeden pro druhého. A tak by to měli vnímat i rodiče. Často se stává, že v místě, kde mateřská škola stojí, spolupracují různá společenství,

4) Třídní schůzky

Třídní schůzky by se daly charakterizovat jako formální setkávání s rodiči. A právě proto je velmi důležité si uvědomit, že je potřeba umět dobře vyvažovat jak formální přístup, tak přístup tzv. holistický, to znamená uvědomit si, že lidé vyžadují nejen čestnost, laskavost a pocit užitečnosti, ale také efektivnost. A vychází z toho, že člověk je bytost společenská a duchovní. Proto je vhodné občas dát najevo důvěru, **pocit sounáležitosti**, i když pedagog říká mnohdy závažné informace, proto je potřeba **občas situaci odlehčit**.

Když učitel a asistent táhnou za jeden provaz, děti z toho těží nejvíc

Mgr. Veronika Machurková

Jak může spolupráce učitele a asistenta pedagoga proměnit atmosféru ve třídě? Potenciál je velký, ale bohužel ne vždy ho umíme dobře využít. Víte, proč by asistent neměl sedět „přilepený“ u jediného dítěte? Pokud má být jejich souhra přínosem pro děti, nestačí jen dobrá vůle. Jak nastavit spolupráci tak, aby z ní měli oba co největší užitek a těžily z toho i děti?

Vymezení pozice asistenta pedagoga upravuje zákon o pedagogických pracovnících, zákon č. 563/2004 Sb., který v současné

žadavky na vzdělání a kvalifikaci i platové zařazení a ohodnocení. Nicméně se ve školách setkáváme spíše s asistenty pedagoga vyššího stupně.

pen jednat a komunikovat asertivně;

- **komunikativní**, být schopen komunikovat s kolegy, dětmi, rodiči, působit důvěryhodně, vyzařovat pocit bezpečí a jistoty;
- **samostatný**, ke své práci přistupovat aktivně, nebát se přijít s nápadem, zároveň by měl umět přijmout vedení pedagoga, být tvůrčí a kreativní;
- **rozhodný**, umět rychle reagovat na změny, hledat řešení nastalé situace, mít jisté organizační a plánovací schopnosti;
- **proaktivní**, mít snahu se dál rozvíjet (sebe)vzdělávat.

Není toho málo, ale bez těchto vlastností nebo alespoň snahy si je osvojit a pracovat na nich hrozí nejen asistentům pedagoga nepřijetí, vyhoření, nebudou mít ze své odvedené práce radost a jejich přínos nebude optimální.

S čím by měl být obeznámen?

Pokud asistent přijde do školy nově nebo například změnil ve škole pozici,

„Asistent pedagoga není odborník na speciální vzdělávací potřeby, všemu nemusí rozumět, při přípravě by ho měl vést pedagog.“

době rozlišuje **dva typy asistentů** pedagoga (tzv. vyššího a nižšího stupně). V obou případech se jedná o pedagogického pracovníka. Dále se ve školách můžeme setkat s pozicí školního asistenta, tu tento zákon přímo neupravuje, nejedná se totiž o pedagogického pracovníka, náplň práce, požadavky na kvalifikaci a ohodnocení jsou velmi odlišné.

Pokud bychom to zjednodušili, **asistent pedagoga vyššího stupně** může provádět přímou pedagogickou činnost, kdežto asistent pedagoga nižšího stupně provádí přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích. Tomu odpovídají po-

Jaký by měl asistent pedagoga být?

Povolání pedagoga a asistenta pedagoga jsou velmi náročná. Stejně jako pozici pedagoga-učitele by měl zastávat jen ten, kdo má k tomuto povolání určité osobnostní předpoklady, tak i pro povolání asistenta pedagoga je výhodné mít určité **osobnostní předpoklady**, vlastnosti.

Asistent pedagoga by měl být:

- **aktivní**, práce by ho měla těšit, měl by pro ni být zaujatý, podpora dětí by pro něj měla být přirozená;
- **empatický**, ovládat prvky aktivního naslouchání, zároveň by si měl umět držet své hranice a být scho-

pro dobrou spolupráci ve třídě je vhodné ho **seznámit s konceptem mateřské školy**, třídy, s její vizí. Měl by mít **povědomí o ŠVP** (školním vzdělávacím programu). Nemusí tento dokument celý znát, jako je tomu u pedagoga, ale měl by vědět, co v něm nalezne za informace, pomůže mu zorientovat se v prostředí školy, ukotví si například rozvrh dne, harmonogram, pomůže mu pochopit denní rituály a uvědomit si kompetence pedagoga a asistenta pedagoga.

Asistent pedagoga by měl být samozřejmě seznámen s třídou, ve které působí, měl by být seznámen s dokumenty dětí, jež se budou týkat jeho činnosti. Pokud mají děti vytvořen dokument PLPP (plán pedagogické podpory), případně IVP, měl by ho mít k dispozici, případně může nahlédnout do **Doporučení z ŠPZ** (Školského poradenského zařízení), jelikož je v něm označena část náplně jeho práce, možnosti a schopnosti dítěte s podpurným opatřením.

Zde bychom se měli trochu zastavit a uvědomit si, že asistent pedagoga

není odborník na speciální vzdělávací potřeby, nemusí všemu rozumět, měl by **být veden pedagogem** při nahlížení do dokumentace. Pedagog by mu měl vysvětlit, jak se tyto děti projevují, jaká jsou jejich specifika, v čem spočívá náročnost ve vzdělávacím procesu a potřeba podpory.

Na ZŠ je ideální, když tuto práci s asistenty pedagoga odvede pracovník ŠPP (Školní poradenské pracoviště), tj. školní speciální pedagog, školní psycholog, výchovný poradce, škol-

třídý. S nimi v týmu bude nejvíce přicházet do styku, oni mu budou zadávat práci. Pokud se jedná o novou spolupráci, bude chvíli trvat, než si pedagog a asistent pedagoga zajedou vlastní třídní rutinu, ale jakmile si vše tzv. sedne, spolupráce by měla fungovat velmi dobře.

V případě, že do mateřské školy přišel nezkušený asistent pedagoga, nabízí se možnost **připřadit k němu zkušenějšího kolegu**, který mu pomůže poznat svou práci, může se na něj

„ Je-li ve třídě dítě, které potřebuje více podpory, slouží asistent pedagoga jako pomoc pro učitele, nikoliv výhradně pro dítě samotné.

ní metodik prevence, případně další pracovníci. Většina MŠ tuto možnost nemá, musí si tedy vystačit s informacemi, které předá učitel, případně kontaktovat ŠPZ, jež vydalo Doporučení, a požádat o konzultaci.

V neposlední řadě by se měl asistent pedagoga **seznámit s učiteli** ze

obrátit o radu. Stejně jako funguje uvádějící učitel pro učitele.

Proč je ve třídě asistent pedagoga?

Tato otázka je za mě velmi důležitá. Pokud pochopíme, proč je ve třídě asis-

Když si děti hrají, učí se nejvíc: Zábavné cesty ke čtení, počítání i angličtině

PhDr. Lucie Zormanová, Ph.D.

Děti se učí nejlépe, když je to baví. A právě proto má smysl hledat výukové metody, které propojují učení s hrou – ať už při osvojení cizího jazyka, rozvoji předmatematických představ nebo prvních krůčcích ke čtení. Co zařadit do lekcí cizího jazyka, aby děti lépe porozuměly a více si zapamatovaly? Proč předmatematická gramotnost začíná u uvědomění si vlastního těla a prostoru? A jaký hravý přístup zvolit pro nácvik čtení?

Propojení hry s výukou je v mateřské škole klíčové, protože děti se učí nejlépe prostřednictvím interaktivních a zábavných aktivit. Hra jako učení je přirozený a efektivní způsob, jak děti získávají nové dovednosti a znalosti. Hra nejenže podporuje rozvoj kognitivních schopností, ale také podporuje emocionální a sociální dovednosti, rovněž i motorický rozvoj.

Hra je jedním z nejdůležitějších nástrojů pro učení.

Zde přináším několik koncepcí výuky pro předškolní děti, v rámci kterých se děti učí zábavnou a přirozenou formou.

Metoda výuky anglického jazyka Helen Doron

Helen Doron je mezinárodní metodika výuky angličtiny pro děti, která byla vyvinuta britskou pedagožkou Helen Doron v roce 1985. Tento systém se zaměřuje na výuku angličtiny pro děti **od 3 měsíců do 14 let**, a to zábavnou a přirozenou formou, která napodobuje proces, jakým se děti učí mateřský jazyk.

Klíčové aspekty metody Helen Doron

1. Přirozený proces učení

Podobně jako se děti učí svůj mateřský jazyk, metoda Helen Doron vychází z poslechu, opakování a intenzivního prostředí. Děti jsou vystaveny angličtině **od útlého věku**, kde se učí jazyk postupně a přirozeně, bez nutné znalosti gramatických pravidel nebo psaní. Tímto způsobem se děti učí rozumět jazyku a mluvit ještě před tím, než se zaměří na čtení a psaní.

2. Multisenzorický přístup

Výuka metodou Helen Doron zapojuje všechny smysly, děti se učí angličtinu nejen prostřednictvím poslechu, ale **i vizuálně, pohybem**. Děti jsou zapojeny do aktivit, které kombinují různé smysly – poslech hudby, zpívání, pohyb, hraní her a interakci s materiály, což zlepšuje zapamatování a porozumění.

3. Opakování a pravidelnost

Klíčovým prvkem metody je opakování a pravidelnost. Děti se učí skrze časté poslechy a opakování, tento proces

zajišťuje, že se jazyk stává **přirozenou součástí** jejich každodenního života, podobně jako se to děje při učení mateřského jazyka.

4. Vytváření pozitivního vztahu k jazyku

Výuka je koncipována tak, aby děti měly pozitivní zkušenost s učením. Hodiny jsou hravé, motivující a zábavné, což pomáhá dětem vytvořit si k jazyku pozitivní vztah.

Struktura a průběh lekcí Helen Doron

1. Lekce pro nejmenší (od 3 měsíců do 3 let)

U malých dětí se výuka soustředí především na **poslech, rytmus a melodii** jazyka. Děti jsou vystaveny angličtině prostřednictvím písniček, říkanek a opakování jednoduchých slov.

Rodiče mohou být přítomni během lekcí a aktivně se zapojit do her a aktivit, což posiluje vztah mezi rodičem a dítětem a pomáhá dětem začít rozumět jazyku v příjemném a podporujícím prostředí.

2. Lekce pro děti od 3 do 9 let

Jakmile děti rostou, lekce začínají zahrnovat více interaktivních aktivit. Děti se učí slova a fráze, které souvisejí s jejich každodenním životem. Téma-ty jsou barvy, zvířata, čísla, předměty v domácnosti apod.

Učitelé používají písně, pohádky, dramatizace a hry, jež zajišťují, že děti aktivně **používají angličtinu v kontextu** a přirozeně se učí komunikovat.

Děti se zapojují do aktivit, které podporují jejich schopnost reagovat na pokyny v angličtině, napodobovat zvuky a slova a zlepšovat svoji slovní zásobu.

Jak vypadají konkrétní lekce?

Lekce jsou plné interaktivních her, písniček a říkanek, jež pomáhají dětem se naučit angličtinu přirozeně a s radostí. Děti se učí pomocí obrázků, flashcards, pohybových her a dramatizací, což dává prostor pro kreativitu a zábavu. Písně a říkanky jsou nedílnou součástí každé lekce. Děti se učí fráze a slova

prostřednictvím **zpívání a pohybu**, což pomáhá v porozumění slov a frází a jejich zapamatování. **Opakování** je důležitou součástí každé lekce. Děti opakují slova a fráze, čímž si je upevňují v paměti a stávají se sebejistější při používání jazyka. Učitelé se zaměřují na to, aby děti aktivně komunikovaly anglicky,

Gruszczyk-Kolczyńska. V rámci své metody nazvané Dětská matematika (Matematyka Dziecięca) chtěla ukázat, že výuka matematiky a rozvíjení předmatematických představ může probíhat nejen na základní škole či v mateřské škole, ale prakticky **kdekoliv během každodenního života**, tedy doma,

” Pro lepší porozumění a zapamatování anglického jazyka se do lekcí zařazuje zpěv, pohyb, říkanky i dramatizace.

i když používají jednoduché věty nebo jen jednotlivá slova. Tímto způsobem děti přirozeně zlepšují svou schopnost mluvit a rozumět angličtině.

Dětská matematika podle Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej

Se zajímavým konceptem matematického učení, který je možné realizovat jak v prostředí mateřské školy, tak i doma, přišla polská pedagožka Edyta

v parku, na zahradě atd. Při výuce matematiky touto metodou hrají hlavní roli zkušenosti dítěte, jež nám pomohou v rozvoji předmatematických představ i pochopení základů matematiky. Na základě vlastních zkušeností pak dětské myšlení buduje pojmy a předmatematické a matematické dovednosti, rozvíjí aritmetické myšlení. Důležité je, aby vše, co se snažíme dítě naučit, bylo podáno pro něj zajímavou, **zábavnou formou**. Formou, při které

Poradna

Lámáte si hlavu nad používáním paragrafů v praxi? Řešíte specifický problém a nevíte, jak na něj bez zbytečných přešlapů? Uvítali byste radu odborníka? Obrátte se na nás na e-mailu: poradce@forum-media.cz, rádi vám zprostředkujeme odpověď v rámci čtenářské poradny.

DOBA NEURČITÁ PRO ASISTENTY PEDAGOGA

Jsme škola zřízená dle § 16 odst. 9 a asistenti pedagoga jsou hrazeni z podpůrných opatření. Vztahuje se na tyto zaměstnance ustanovení § 39 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, nebo s nimi po dvou opakováních musíme uzavřít smlouvu na dobu neurčitou?

Uzavírání pracovního poměru na dobu určitou pedagogického pracovníka upravuje ustanovení § 23a zákona č. 563/2004 Sb., **zákon o pedagogických pracovnících** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Na pracovní poměr na dobu určitou pedagogického pracovníka se vztahuje **zákoník práce** (ustanovení § 39 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů), nestanoví-li zákon o pedagogických pracovnících jinak.

Podle speciální úpravy zákona o pedagogických pracovnících doba trvání pracovního poměru na dobu určitou pedagogického pracovníka mezi týmiž smluvními stranami činí **nejméně 12 měsíců**. Podle § 39 odst. 2 zákoníku práce doba trvání pracovního poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami nesmí **přesáhnout tři roky** a ode dne vzniku prvního pracovního poměru na dobu určitou může být opakována nejvýše dvakrát. Za opakování pracovního poměru na dobu určitou se považuje rovněž jeho prodloužení.

Jestliže od skončení předchozího pracovního poměru na dobu určitou uplynula doba tří let, k předchozímu pracovnímu poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami se nepřihlíží.

Na dobu **kratší než 12 měsíců** může zaměstnavatel s pedagogickým pracovníkem uzavřít pracovní poměr v případě, kdy byla doba trvání pracovního poměru na dobu určitou sjednána s pedagogickým pracovníkem:

- a) jako náhrada za dočasně nepřítomného pedagogického pracovníka na dobu překážek v práci na straně tohoto pracovníka;
- b) který nesplňuje předpoklad odborné kvalifikace podle § 22 odst. 10; nebo
- c) za podmínek § 39 odst. 4 zákoníku práce.

Zákon o pedagogických pracovnících nás odkazuje na konkrétní ustanovení § 39 odst. 4 zákoníku práce, jež lze využít například při zaměstnávání pedagogických pracovníků, kteří působí ve škole jako **podpůrné opatření personálního charakteru** na základě časově omezeného doporučení školského poradenského zařízení.

Ustanovení § 39 odst. 4 zákoníku práce upravuje konkrétní podmínky, které je třeba naplnit, aby bylo možné takto postupovat. Ustanovení řeší situace, kdy jsou u zaměstnavatele dány **vážné provozní důvody** nebo důvody spočívající **ve zvláštní povaze práce**, na jejichž základě nelze na zaměstnavateli spravedlivě požadovat, aby zaměstnanci, který má tuto práci vykoná-

vat, navrhl založení pracovního poměru na dobu neurčitou. Podmínkou je, že jiný postup bude těmto důvodům přiměřený a písemná dohoda zaměstnavatele s odborovou organizací upraví:

- a) bližší vymezení těchto důvodů;
- b) pravidla jiného postupu zaměstnavatele při sjednávání a opakování pracovního poměru na dobu určitou;
- c) okruh zaměstnanců zaměstnavatele, kterých se bude jiný postup týkat;
- d) dobu, na kterou se tato dohoda uzavírá.

Písemnou dohodu s odborovou organizací je možné nahradit vnitřním předpisem jen v případě, že u zaměstnavatele nepůsobí odborová organizace; vnitřní předpis musí obsahovat náležitosti, které jsou předepsány pro dohodu s odborovou organizací.

Z dotazu vyplývá, že se jedná o školu zřízenou podle ustanovení § 16 odst. 9 školského zákona. Týká se uzavření pracovního poměru na dobu určitou s asistentem pedagoga, který zde působí jako podpůrné opatření. Přitom z přílohy č. 1, bod 1.8 vyhlášky č. 27/23016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že ve škole nebo třídě zřízené podle § 16 odst. 9 zákona v oboru vzdělání základní škola, základní škola speciální, praktická škola jednoletá a praktická škola dvouletá, v mateřské škole zřízené podle § 16 odst. 9 zákona nebo v třídě zřízené podle § 16 odst. 9 zákona v mateřské škole, ve škole při školském zaří-

Žlutá louka plná nápadů:

Výtvarné i pohybové aktivity vhodné v jarních měsících

Mgr. Kateřina Konvalinová

Jaro je v plném proudu a louky září žlutými hlavičkami pampelišek. Příroda přímo vybízí k tomu, abychom s dětmi vyrazili ven a tvořili z toho, co nám právě nabízí. Jak si z pampelišky udělat malířský štětec? A jakou tematickou pohádkou můžete doprovodit dechové cvičení?

Jaro přináší nejen teplejší sluneční paprsky, ale i nepřeberné množství inspirace k tvoření a pohybu. Žluté louky plné pampelišek přímo vybízí k hravým výtvarným a pohybovým aktivitám, které děti nadchnou a zároveň je přiblíží přírodě. Vydejte se s dětmi ven, nechte se unést barvami, vůněmi a jednoduchými nápady, které propojují tvoření, pohyb i radost z objevování světa kolem nás.

Můžete s dětmi zkusit foukat do odkvetlých květů a sledovat, jak semínka odletí – kolik se jich odlepí? Kam asi poletí?

Tvoření z pampelišek

Budeme potřebovat:

Karton, nůžky, fixy nebo pastelky, něco na propíchnutí otvorů, pampelišky (či jiné přírodniny – listy, tráva, květy).

Postup:

1. Z kartonu vystříháme kruh.
2. Po jeho obvodu uděláme dírký. Dbejte na bezpečnost při práci.
3. Do středu kruhu děti nakreslí obličej – může to být usměvavé sluníčko nebo klidně lví tvář.
4. Hotové kartonové kruhy si děti vezmou ven.

5. Na louce hledáme pampelišky (či jiné přírodniny) a postupně je zasouváme do připravených otvorů – vznikají tak paprsky slunce nebo lví hříva.

Malování pampeliškami

Pampelišky nejsou jen krásné na pohled – dají se využít i jako netradiční přírodní „štětec“. Jejich žlutý pyl zanechává na papíře viditelnou stopu, což děti nadchne a přivede k výtvarnému experimentu s přírodními barvami.

Budeme potřebovat:

Bílý papír, několik čerstvých květů pampelišek, pastelku nebo tužku na předkreslení obrysu (např. sluníčka), případ-

ně zástěrky či starší oblečení (pampeliškový pyl může barvit i textil).

Postup:

1. Dětem předkreslíme jednoduchý tvar sluníčka – kolečko se slunečními paprsky.
2. Každé dítě si vezme několik pampelišek za stonek (mohou si je nasbírat samy).
3. Místo klasických štětců děti využijí květy pampelišek a „malují“ jimi – jemně jimi přejíždějí po papíru.

Papírová pampeliška

Co budeme potřebovat:

Žlutý papír (na květ), zelený papír (na

Písnička – Pampeliška

Když sluníčko usmívá se,
probouzí se trávníček.
Rozzáří se v celé kráse,
plný zlatých sluníček.

Zlatovlásko pampeliško,
přišlo jaro, je tvůj čas.
Nasyť včelkám prázdné břicho,
svojí krásou potěš nás.

PAMPELIŠKA

Když sluníčko usmívá se,
probouzí se trávníček.
Rozzáří se v celé kráse,
plný zlatých sluníček.

Zlatovlásko, pampeliško,
přišlo jaro, je tvůj čas.
Nasyť včelkám prázdné břicho,
svojí krásou potěš nás.

Projekt Na tý louce zelený: Zažít luční prostředí zblízka a na vlastní smysly

PhDr. Lucie Zormanová, Ph.D.

Barevné květy, bzučící hmyz a vůně rozkvetlé louky – to vše může být pro děti tím nejlepším učitelem. Vyzkoušejte ve vaší mateřské škole projekt, který je výzvou k objevování přírody nejen očima, ale i ušima, nosem, rukama i srdcem. Jakou pohybovou hru zařadit do procházky po louce? Jak budovat správný vztah a respekt dětí k živočichům a rostlinám? A jak jim interaktivně představit životní cyklus motýla?

Projekt pro předškoláky „Na tý louce zelený“ může být skvělou příležitostí pro děti, jak se učit o přírodě, hmyzu, drobných živočíchů, kteří obývají terény luk, a rostlinách rostoucích v tomto pro ně přirozeném prostředí. V rámci projektu děti poznávají různé druhy hmyzu, jejich životní cyklus a také nejběžnější rostliny na louce.

Zastavíme se na několika místech a vyzveme děti, aby se **zaposlouchaly do zvuků** přírody (bzukot hmyzu, zpěv ptáků, šumění větru v trávě). K všímavějšímu pozorování je můžeme také motivovat odměnami – jako třeba malá kartička s obrázkem rostliny, pro toho, kdo danou rostlinu najde, nebo obrázek zvířete, pro toho, kdo dané zvíře uvidí. Ukazujeme dětem různé druhy

hmyzu (motýli, včely, mravenci, brouci) a **pomocí lup je pozorujeme** – např. pozorujeme, jak včela sbírá pyl, jak mravenci staví mraveniště.

Hledáme barvy v přírodě

Dětem také můžeme dát papírové palety s několika barevnými oválky z oboustranné lepenky představující barvy málíře. Tyto oválky z oboustranné lepenky

Poznávájte luční prostředí

Procházka po louce s předškoláky může být zábavnou vzdělávací aktivitou, která buduje u dětí pozitivní vztah k přírodě a pomáhá jim rozvíjet smyslové vnímání, motorické dovednosti a schopnost pozorování. Cílem této aktivity je umožnit dětem poznat různé přírodní elementy a rostliny, hmyz a drobné živočichy v jejich přirozeném prostředí.

Procházka po louce

Procházíme se s dětmi loukou a ukazujeme si přírodu, která nás obklopuje – květiny, různé druhy trávy, hmyz, ptáky, stromy atd.

Respektujeme přírodu

V prostředí mateřské školy si před samotnou procházkou do přírody dohodneme s dětmi několik pravidel, jimiž se budeme řídit během procházky. Dohodnutí pravidel před procházkou je klíčové pro zajištění bezpečnosti, **respektování přírody**, napomáháme tak k rozvoji sociálních dovedností.

Příklady pravidel, která je dobré si s dětmi dohodnout:

- chodíme tiše, abychom nerušili zde žijící zvířátka;
- netrháme květiny a další rostliny, jen je tiše pozorujeme;
- pokud něco nevíme, zeptáme se dospělého;
- pomáháme si navzájem, pokud někdo potřebuje pomoc, tak mu pomůžeme;
- nedotýkáme se rostlin, které neznáme.

Zejména je důležité děti připravit na to, že na louce budou pozorovat, ale nebudou sbírat a trhat všechno, co se jim zalíbí, všechno, co najdou.